

Helse- og omsorgsdepartementet

Postboks 8011 Dep

0030 Oslo

Kripos

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

19/23854 - 2

25.10.2019

Høringsuttalelse - tilgjengeliggjøring av helsedata - forslag om endringer i helseregisterloven m.m.

Det vises til Helse- og omsorgsdepartementets høringsnotat av 4. juli 2019 om tilgjengeliggjøring av helsedata og forslag til endringer i helseregisterloven m.m. Kripos har vurdert endringsforslagene med utgangspunkt i vår rolle som metodeansvarlig for beskyttelsestiltakene adressesperre FORTROLIG (kode 7) og STRENGT FORTROLIG (kode 6). Merknadene nedenfor knytter seg således kun til behandling av opplysninger som er gradert av beskyttelsehensyn. Kripos har ikke foretatt en generell vurdering av forslagene.

Generelt om adressesperre

Adressesperre er et tiltak som kan iverksettes for å beskytte trusselutsatte personer. At en person er trusselutsatt vil si at personen står i fare for å bli utsatt for alvorlig kriminalitet rettet mot liv, helse eller frihet. Det kan typisk være snakk om vitner, informanter og ofre for æresrelatert vold eller vold i nære relasjoner. Kripos er nasjonalt kontaktpunkt for adressesperre, og forvalter og utvikler adressesperre som metode.

Det finnes to typer adressesperre. Adressesperre kode 7 innebærer at den trusselutsattes adresse ikke skal utgis til private. Adresseopplysninger er likevel tilgjengelig for alle offentlige myndigheter som har tilgang til opplysninger fra folkeregisteret, fra kopiene hos offentlige myndigheter eller en av distributørene av folkeregisteret. Kode 7-adresseopplysninger er gradert FORTROLIG i henhold til beskyttelsesinstruksen¹.

En adressesperre kode 6 innebærer at opplysninger om den trusselutsattes adresse ikke skal utgis til noen. Personer med adressesperre kode 6 vil ved overføring av folkeregisterkopiene ikke være registrert med bostedsadresse. Det kreves at den trusselutsatte flytter før en adressesperre kode 6 blir iverksatt. I tillegg blir personer som får innvilget kode 6 ofte anbefalt å bytte navn, slik at vedkommende ikke kan identifiseres ved hjelp av dokumenter hvor navn fremkommer. Kode 6-adresseopplysninger er gradert STRENGT FORTROLIG i henhold til beskyttelsesinstruksen.

Sperring av adresse gjøres med hjemmel i beskyttelsesinstruksen § 3 jf. § 4 jf. offentlighetsloven § 24 tredje ledd annet punktum første alternativ.

¹ FOR-1972-03-17-3352 Instruks for behandling av dokumenter som trenger beskyttelse av andre grunner enn nevnt i sikkerhetsloven med forskrifter.

Kripos

Det følger av folkeregisterloven § 10-4 at gradering av opplysninger i barnevernssaker besluttes av barnevernstjenesten, for øvrig besluttes gradering av politiet.

Per dags dato har 815 personer i Norge innvilget adressesperre fra politiet. Trusselutsatte som har innvilget adressesperre kan identifiseres på grunnlag av folkeregisterdata, hvor adressene til de trusselutsatte vil være merket som FORTROLIG eller STRENGT FORTROLIG.

Iverksettelse av en adressesperre innebærer at all informasjon som kan si noe om hvor den trusselutsatte oppholder seg, såkalt geolokaliserende informasjon, er gradert. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til, bostedsadresse, bostedskommune, skole, arbeidsplass, barnehage, fastlege, avtaler i spesialisthelsetjenesten, uthenting av medisin ved apotek, bruk av NAV-kontor og andre lokale støtteordninger. Hvilke opplysninger som kan sies å være geolokaliserende, må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Behandling av geolokaliserende opplysninger i helseregistre

Kripos har ved flere anledninger erfart at trusselutøvere er ressurssterke og kan benytte seg av egne tilganger til data samt familie og bekjentskapers tilganger for å skaffe informasjon om hvor den trusselutsatte befinner seg. Tilgjengeliggjøring av geolokaliserende informasjon om trusselutsatte med adressesperre i verste fall kan medføre alvorlige konsekvenser for den trusselutsattes liv og helse. Dette må hensyntas ved tilgjengeliggjøring av personidentifiserende informasjon i henhold til utkastets § 19a.

Det er Kripos' syn at geolokaliserende opplysninger om trusselutsatte personer med adressesperre ikke bør tilgjengeliggjøres. Hensynet til den trusselutsattes liv og helse må, slik Kripos' ser det, veie tyngre enn hensynet til komplette datasett. Det vises her til at antallet trusselutsatte med adressesperre er lite, og det anses lite sannsynlig at en utelatelse av identifiserbare opplysninger om trusselutsatte med adressesperre vil påvirke forskning negativt i nevneverdig grad. Kripos foreslår på bakgrunn av dette at § 19 a i utkastet endres slik at det kommer frem at geolokaliserende opplysninger om personer med sperret adresse i folkeregisteret ikke kan tilgjengeliggjøres i personidentifiserbar form.

Med hilsen

Vigleik Antun
ass. sjef Kripos

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi:
Politidirektoratet Postboks 2090 Vika 0125 Oslo